

Mogućnost razvoja diversificiranog proizvodnog programa OPG-a kroz mjere ruralnog razvoja

---

Štula, Uroš

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:353862>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Uroš Štula

Preddiplomski sveučilišni studij

Agroekonomika

**MOGUĆNOST RAZVOJA DIVERISIFICIRANOG PROIZVODNOG
PROGRAMA OPG-a KROZ MJERE RURALNOG RAZVOJA**

Završni rad

Osijek , 2016.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Uroš Štula

Preddiplomski sveučilišni studij

Agroekonomika

**MOGUĆNOST RAZVOJA DIVERISIFICIRANOG PROIZVODNOG
PROGRAMA OPG-a KROZ MJERE RURALNOG RAZVOJA**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i odbranu završnog rada :

1. Doc.dr.sc. Tihana Sudarić, predsjednik
2. Doc.dr.sc. Snježana Tolić, mentor
3. Prof.dr.sc. Krunoslav Zmajić, član
4. Izv. Prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, zamjenski član

Osijek , 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. MATERIJALI I METODE.....	2
3. DIVERSIFICIRANA PROIZVODNJA	3
3.1. RAZLIKE IZMEĐU TRADICIONALNE I DIVERSIFICIRANE PROIZVODNJE.....	4
3.1.1. TRADICIONALNA PROZVODNJA	4
3.1.2. RAZLOZI UVOĐENJA DIVERSIFICIRANE PROIZVODNJE.....	5
3.2. POJAŠNJENJE PRAVILNIKA O DOPUNSKIM DJELATNOSTIMA NA OBITELJSKIM POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA	5
3.3. PRIMJERI DOPUNSKIH DJELATNOSTI NA OPG-ima	11
3.4. POSLJEDICE KOJE DONOSI PRAVILNIK ZA POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO	11
4. PROGRAM RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2014- 2020	12
4.1. OPIS MJERA KOJE PRIDONOSE DIVERSIFIKACIJI I RAZVITKU OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA	13
Mjera 1- Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja.....	13
Mjera 2- Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	13
Mjera 3- Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu.....	13
Mjera 4- Ulaganja u fizičku imovinu.....	14
Mjera 5- Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	14
Mjera 6- Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	15
Mjera 7- Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	18
Mjera 9- Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija	18
Mjera 10- Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	19
Mjera 11- Ekološki uzgoj	19
Mjera 16- Suradnja	20

Mjera 17- Upravljanje rizicima.....	21
Mjera 19- Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER (CLLD-lokalni razvoj u sklopu zajednice)	21
4.2. Isplate po mjerama i podmjerama u 2016. godini	23
Isplata za podmjere 6.1	23
Isplata za podmejeru 6.3.- „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava „	24
5. ZAKLJUČAK.....	25
6. LITERATURA	26
7. SAŽETAK	27
8. SUMMARY.....	28
9. POPIS GRAFIKONA	29
TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA.....	30

1. UVOD

Program ruralnog razvoja Republiku Hrvatsku za razdoblje 2014.-2020., ima niz mjera i podmjere koje imaju za cilj pokretanje razvoja hrvatskih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, njihovo jačanje, ostvarivanje uvjeta za život na selu u kojem bi mladi ljudi sa svojim obiteljima htjeli i mogli živjeti i raditi.

Za primjenu ovih mjera potrebno je stvoriti uvjete u lokalnim zajednicama koje će pridonositi razvitku ruralnih područja, te tako indirektno poticati rast i razvoj obiteljskih gospodarstava.

U ovom radu pobliže se razmatraju mogućnosti ruralnog razvoja po diversificiranom razvojnom modelu. Istražene su prednosti diversifikacije te njena zakonska regulativa u obliku pravilnika o dopunskim djelatnostima, a koji su poveznica za korištenje mjera ruralnog razvoja koje doprinose razvoju diversifikacije.

2. MATERIJALI I METODE

Pisanjem ovog rada željelo se prikazati stanje hrvatskih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, njihov prelazak s tradicionalne na diversificiranu proizvodnju, te pobliže opisati mogućnosti koje nudi Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020.

Istražene su mjere koje svojim podmjerama i operacijama utječu na diversificiranost i razvoj OPG-ova kao krajnjih korisnika.

U izradi ovog završnog rada korištena jevažeća zakonska regulativa u poljoprivredi, pojedini pravilnici iz 2016. godine, razne internetskestranice, a poseban izvor informacija bila je finalna inačica Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.

Za obradu informacija korišten je Microsoft Word 2010, a za izradu tablica i grafikona služio sam se Microsoft Excel-om 2010 godine.

3. DIVERSIFICIRANA PROIZVODNJA

Diversificirana proizvodnja predstavlja nadogradnju primarne poljoprivredne proizvodnje s poljoprivrednim i nepoljoprivrednim aktivnostima. Poljoprivredna diversifikacija uključuje preradu primarnih proizvoda, to može biti prerada mlijeka u sireve i druge mliječne proizvode, prerada voćnih vina, uzgoj cvijeća uz prodaju aranžmana, prerada mesa u suhomesnate proizvode i drugo. Diversifikacija ostavlja veliki utisak i na način plasmana proizvoda i njihovu prodaju. Oni s tim dobivaju i višu cijenu i veći dohodak. Prednosti diversificirane proizvodnje na gospodarstvima najjednostavnije je objasniti tako da, usporedimo cijenu primarnog proizvoda koji ne donosi zadovoljavajuće prihode gospodarstvu, ali njegova dorada ili prerada stvara novu sliku i novu cijenu koja može utrostručiti vrijednost primarnog proizvoda.

Hrvatski poljoprivrednici imaju dugu tradiciju tradicionalne obrade tla. Zbog velike usitjenosti zemljišta, malog broja stada ili svinja u tovu oni ne ostvaruju dovoljne prihode za život. Sagledavanjem te situacije jedno od prihvatljivih rješenje je diversifikacija. Taj način proizvodnje rješava problem otkupa primarnih poljoprivrednih proizvoda. Osim toga, prerada i prodaja diversificiranog proizvoda iziskuje veći angažman na gospodarstvu što daje mogućnost zapošljavanja mlađih članova na gospodarstvu. Na taj način osigurava se zadržavanje mlađeg stanovništva u ruralnom području. Dakle, ovim načinom proizvodnje omogućava se zapošljavanje cijele obitelji, povećava se ukupan dohodak na gospodarstvu bez povećanja broja stoke niti ukupne površine poljoprivrednog zemljišta. Veoma važna napomena je da je potražnja za tradicijskim proizvodima i proizvodima s dodatnom vrijednošću stalno u porastu. Gospodarstva su umjesto kvantiteti orijentirana na kvalitetu. Na gospodarstvu se može obavljati jedna ili više dopunskih djelatnosti. Gospodarstvo se može baviti dopunskim djelatnostima za koje posjeduje potrebne resurse te ispunjava posebne uvjete.

Osim poljoprivrednih djelatnosti, trenutačno sve veću važnost poprimaju nepoljoprivredne djelatnosti i njihova diversifikacija. Jedan od boljih takvih primjera jest ruralni turizam i agroturizam uz pružanje smještajnih i ugostiteljskih usluga. Također, tu možemo smjestiti obrazovne jedinice sa svrhom promicanja ruralnih zanimanja. Ostatak zanimljivih, ali nepoljoprivrednih djelatnosti koje se mogu naći u ponudi diversifikacije su: izrada neprehrambenih proizvoda opće prakse, pružanje usluge

razgledavanja ili edukacije o starim zanimanjima i učenje izrade ručnih radova i druge nepoljoprivredne aktivnosti.

Kako je ruralni prostor postao sve zanimljiviji za odmor i odlazak od svakodnevnice, počinju sve veća zanimanja za agroturizam. Ovo pruža dodatne prihode pružanjem turističkih usluga. Pozitivna strana ovoga je što se na taj način privlači omladina i zadržava u ruralnom području. Uvođenjem agroturizma na gospodarstvo osim povećanja prihoda gospodarstva, poljoprivredna proizvodnja se podiže na jednu novu razinu. Povećava se proizvodnja tradicijskih proizvoda, uviđa se potreba i opravdanost očuvanja i uređenja starih seoskih kuća i objekata, očuvanja starih zanata i posebnosti jednog kraja. Da bi gospodarstvo funkcioniralo na ovaj način potrebo je poštivati propisanu zakonsku regulativu te ishoditi potrebnu dokumentaciju. Za bilo koje područje profesionalnog rada, pa tako i u poljoprivredi, osim sposobnosti i znanja, značajno mjesto zauzima motivacija za pokretanjem vlastitog poslovanja, osiguranja financijske sigurnosti i neovisnosti, te rada kod kuće.

3.1. RAZLIKE IZMEĐU TRADICIONALNE I DIVERSIFICIRANE PROIZVODNJE

3.1.1. TRADICIONALNA PROZVODNJA

Tradicionalna proizvodnja je utemeljena od davnina u korijenima hrvatske poljoprivrede. Tradicionalnom proizvodnjom proizvode se samo primarni poljoprivredni proizvodi, najčešće uz tradicionalnu obradu tla. Takva obrada tla i proizvodnja danas ne donose uspješne rezultate u poljoprivredi kao prije. Tradicionalni postupci su postali staromodni. Takav način pripreme tla i stvaranja prihoda ne primjeren je tržišnoj ekonomiji. Proizvodi tradicijskog režima proizvodnje promatraju se kroz dva kriterija :

- Potencijal komercijalizacije
- Korist za seoski život

Potencijal za komercijalizaciju ocijenjen je kroz sljedeće kriterije :

- Izvornost proizvoda
- Kvaliteta proizvoda
- Prirodni uvjeti za proizvodnju
- Proizvodno iskustvo i poznavanje proizvodnje

- Iskustvo i znanje u organizaciji proizvodnje i prodaje

Korist za seoski prostor ocijenjena je kroz sljedeće kriterije :

- Upošljavanje seljačkih gospodarstava
- Očuvanje okoliša
- Ekonomska isplativost
- Vrijeme potrebno za pokretanje proizvodnje i prodaje
- Stvaranje imidža proizvodnog programa

3.1.2. RAZLOZI UVOĐENJA DIVERSIFICIRANE PROIZVODNJE

Diversifikacija je proces izgradnje novog tipa proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima, a ujedno to utječe na razvoj gospodarstva i društva. Diversifikaciju možemo promatrati kao važan i dugoročan strategijski zadatak koji se sastoji od razumijevanja kako se i zašto mijenja situacija poljoprivrednih gospodarstava i njihovih primarnih i sekundarnih djelatnosti. Ruralni prostor zahvaćen je ekonomskim osiromašenjem, nedostatkom komunalne i društvene infrastrukture. Usitnjeni i neracionalno rasparcelirani posjedi nerentabilni su i ne pružaju mogućnost za razvoj komercijalne poljoprivrede, a gospodarstva koja su orijentirana prema kvantiteti suočavaju s velikom konkurencijom na tržištu. Zbog toga diversifikacija upućuje poljoprivredna gospodarstva da se usredotoče na kvalitetu svog proizvoda. Kako bi se postigao bolji standard života diversifikacija potiče OPG-e da se bave i nepoljoprivrednim djelatnostima.

3.2. POJAŠNJENJE PRAVILNIKA O DOPUNSKIM DJELATNOSTIMA NA OBITELJSKIM POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVIMA

Dopunske djelatnosti koje se obavljaju na pojedinom obiteljskom gospodarstvu su djelatnosti povezane s poljoprivrednom ili nepoljoprivrednom aktivnosti za koju OPG ima sve potrebne resurse. Dopunske djelatnosti predstavljaju veliki broj novih mogućnosti koje poboljšavaju prihode OPG-a. Samim njihovim realiziranjem na OPG-u se dolazi do dodatnog rada, što iziskuje mogućnost za dodatnim zapošljavanjem mlađih članova vlastite obitelji i dodatnim prihodima.

Vrste dopunskih djelatnosti

Vrste dopunskih djelatnosti koje se mogu obavljati na poljoprivrednom gospodarstvu jesu:

1. Proizvodnja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda:
  - Proizvodnja poljoprivrednih proizvoda od sirovine dijelom iz vlastite proizvodnje uz kupnju do 50% sirovine od drugih poljoprivrednih gospodarstava
  - Proizvodnja poljoprivrednih proizvoda od sirovine dijelom iz vlastite proizvodnje uz kupnju do 50 % sirovine od drugih poljoprivrednih gospodarstava (osim kupnje mesa i mlijeka)
  - Pakiranje ili zamrzavanje ili sušenje ili konzerviranje prehrambenih proizvoda od sirovine dijelom iz vlastite proizvodnje uz kupnju do 50% sirovine drugih poljoprivrednih gospodarstava
2. Izrada neprehrambenih proizvoda i predmeta opće uporabe koja obuhvaća:
  - Izrada proizvoda od drva i pluta od pretežito vlastite sirovine povezano sa zanimanjima tradicijskih obrta ili tradicijskih vještina
  - Izrada proizvoda od slame i drugih pletarskih materijala (bambus, ratan, trska, rogoz, vrbovo pruće, rafija, očišćena, bijeljena ili bojena slama žitarica te lipova kora)
  - Izrada rukotvorina, nakita, igračaka i suvenira od tkanine, kamena, gline, stakla i drugih materijala
  - Izrada proizvodnje od pčelinjeg voska, sapuna, drugih neprehrambenih proizvoda i predmeta opće upotrebe
  - Izrada eteričnih ulja, kozmetičkih proizvoda
  - Izrada proizvoda od konca i vune (pletenje, vezenje, kukičanje, proizvodnja proizvoda od čipke, proizvoda od filcane vune, izrada tradicijske odjeće i narodnih nošnji)
  - Izrada proizvoda od svježeg i sušenog cvijeća i drugog bilja
  - Izrada ostalih proizvoda od drva (cijepani kolci: drveni kolci i stupovi, zašiljeni, ali uzdužno nepiljeni), te izrada, pakiranje, obrada, prerada ogrjevnog drva u obliku oblica, cjepanica, pruća, snopova ili sličnih oblika (peletiranje, briketiranje, piletiranje)
3. Pružanje usluga koje obuhvaća :

- Pružanje usluga s poljoprivrednom i šumskom mehanizacijskom opremom, uređajima ili alatima koje obuhvaća rad traktorima i drugim poljoprivrednim strojevima u komunalnim poslovima
  - Pružanje usluga s poljoprivredno i šumskom mehanizacijskom opremom, uređajima ili alatima u građevinskim troškovima
  - Usluge u šumarstvu s poljoprivrednom i šumskom mehanizacijom, opremom, uređajima ili alatima
  - Usluge sa radnim životinjama u ostalim aktivnostima povezano s ruralnim običajima
  - Usluge sa radnim životinjama u poljoprivrednim i šumsko- gospodarskim poslovima
  - Ostale usluge, savjeti vezani za držanje domaćih životinja, uzgoj bilja i preradu poljoprivrednih proizvoda
4. Pružanje turističkih i ugostiteljskih usluga koje obuhvaća:
- Pružanje turističkih i gospodarskih usluga na OPG-u prema posebnom propisu dopuštenom obuhvatu i sukladno propisima koji reguliraju ovo područje
  - Pružanje ostalih usluga i aktivnosti na OPG-u
5. Pružanje ostalih aktivnosti i sadržaja koje obuhvaćaju:
- Omogućavanje stjecanja znanja i vještina o uzgoju biljaka i životinja
  - Omogućavanje organiziranja tečajeva za izradu tradicijskih proizvoda i rukotvorina
  - Omogućavanje edukacijskih pratikuma ili omogućavanje održavanja radionica, tečajeva, seminara i edukacija iz registrirane dopunske djelatnosti OPG-a
  - Proizvodnja i isporuka energije iz obnovljivih izvora od poljoprivredne ili šumske biomase , stajskog gnoja, gnojavke, gnojnice, drugih izvora biomase, vode, vjetra i sunca do snage 1 MW nominalne snage generatora
  - Proizvodnja i isporuka organskih gnojiva proizvedenih na OPG-u
  - Uzgoj i isporuka divljači, rakova, žaba, slatkovodni uzgoj riba na OPG-u
  - Uzgoj ostalih nespomenutih biljnih vrsta na OPG-u
  - Sudjelovanje na manifestacijama prikazivanjem aktivnosti i djelatnosti OPG-a vezanih s ruralnim običajima
  - Sakupljanje ili prerada samoniklog i ostalog bilja

Koliko se dopunskih djelatnosti može obavljati na OPG-u i na koji način ?

Na jednom poljoprivrednom gospodarstvu moguće je istodobno obavljati jednu ili više dodatnih radnji. Na jednom gospodarstvu osim osnovne, primarne proizvodnje, moguće je obavljati veći broj sekundarnih proizvoda kako bi se ostvario što bolji dohodak OPG-a. Kako bi bili u mogućnosti to raditi poljoprivredno gospodarstvo mora posjedovati određene potvrde, odnosno OPG mora imati upisano u Upisnik dodatne djelatnosti za koje posjeduje:

1. OPG posjeduje odgovarajuće resurse
2. OPG ispunjava potrebne odgovarajuće uvjete ukoliko je za bavljenje te djelatnosti utvrđen takav uvjet sukladno Pravilniku ili posebnom propisu koji uređuje tu djelatnost
3. Za obavljanje pojedine djelatnosti u većem obuhvatu od onog utvrđenom Pravilnikom, poslovni subjekt mora registrirati tu djelatnost sukladno općim i posebnim uvjetima temeljem propisa koji utvrđuje tu djelatnost

Kako se upisuju dopunske djelatnosti i na koliko osoba ?

Dopunska djelatnost se obavlja u objektima ili na zemljištu kojim raspolaže poljoprivredno gospodarstvo. OPG mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva, kako bi se mogle dopisati dodatne djelatnosti kojima će se OPG baviti. Nositelj OPG-a je ujedno i nositelj dopunske djelatnosti, osim toga njegova je dužnost da dokaže da OPG i nositelj te djelatnosti raspolažu određenim resursima i znanjem. Ukoliko se poljoprivredno gospodarstvo namjerava baviti s više različitih dopunskih djelatnosti onda svaka djelatnost može biti upisana na drugog člana obitelji. Dodatno na što poljoprivredno gospodarstvo ostvaruje pravo upisom dodatne djelatnosti jeste upis zanimanja tradicijskog obrta. OPG podnosi zahtjev za upisom dopunske djelatnosti u Upisnik Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Na koji način se izvršavaju dopunske djelatnosti ?

Za dopunske djelatnosti proizvodnje poljoprivrednih proizvoda od sirovine dijelom iz vlastite proizvodnje uz kupnju do 50% sirove od drugih poljoprivrednih gospodarstava radi prerade grožđa u vino, prerade voća u voćno vino, proizvodnje jakih alkoholnih pića, octa, ostalih alkoholnih pića te proizvodnje piva do 2.000 hl , OPG mora biti upisan u registar trošarinskih obveznika ili druge registre sukladno posebnim propisima koji uređuju ovu djelatnost. Važno za dopunske djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda od sirovine dijelom iz vlastite proizvodnje uz kupnju do 50 % sirove od drugih

poljoprivrednih gospodarstava (osim kupnje mlijeka i mesa) radi proizvodnje sirupa, sokova, ulja, džemova, pekmeza, kruha, kolača, kroštule, tjestenina, narančina, sušenog/zamrznutog/konzerviranog voća, povrća i sl. te pakiranje ili zamrzavanje ili sušenje ili konzerviranje prehrambenih proizvoda. Kako bi obavljao te djelatnosti OPG mora imati odgovarajuće objekte registrirane ili sukladne posebnim propisima koje propisuje ta djelatnost. Osim toga djelatnost proizvodnje kozmetičkih proizvoda mora se obavljati u objektima registriranim sukladno propisima koji uređuju tu djelatnost . OPG za obavljanje ove djelatnosti ima pravo korištenja vlastita sredstva uz mogućnost kupnje do 75% sirovine od drugih gospodarstava. U slučaju obavljanja nepoljoprivrednih dodatnih djelatnosti na OPG moraju se ispuniti zahtjevi koje nalaže ta djelatnost. Za obavljanje turističkih i ugostiteljskih djelatnosti u koje su uključene usluge pružanja jela, pića i napitaka, namirnice moraju biti pretežito sa vlastitog OPG-a. Zaviseci od toga sa čim se OPG bavi i kakva je njegova dopunska djelatnost, on u posjedu mora imati odgovarajuće resurse. Ukoliko se namjeravaju dodatne djelatnosti odnositi na predavanja o biljkama i njihovom uzgoju ili se tu podrazumijeva sakupljanje samoniklih biljaka, šumskih plodova itd., za obavljanje takvih djelatnosti oni moraju u svom posjedu imat šumu ili šumsko zemljište. Još jedan važan uvjet za ovu djelatnost jest pribavljanje dozvole za skupljanje šumskih plodova ili drva po šumi ili šumskom zemljištu.

Koliki udio ukupnog godišnjeg dohotka opg-a smije činiti dohodak ostvaren iz dopunske djelatnosti?

Dozvoljeni prosječni godišnji dohodak iz dopunske djelatnosti koje OPG može ostvariti dodatnom djelatnošću ne smije prelaziti 50 % ukupnog godišnjeg prihoda jednog poljoprivrednog gospodarstva.

Kako se upisati u upisnik dopunskih djelatnosti ?

Upis u Upisnik obavlja se u Agencijama za plaćanja u području poslovanja OPG-a. Nositelj dopunske djelatnosti podnosi zahtjev za upis u Upisnik najmanje 30 dana od dana početka obavljanja dopunske djelatnosti, na obrascu iz Pravilnika. Veoma važno prije predaje za upis u Upisnik dopunske djelatnosti jeste donošenje odluke kojim dopunskim djelatnostima će se gospodarstvo baviti.

Dodatno treba još priložiti:

1. dokaz o osposobljenosti za obavljanje dopunske djelatnosti ako je ista propisana posebnim propisima koji reguliraju dopunsku djelatnost,
2. uvjerenje o osposobljenosti za obavljanje tradicijskog ili umjetničkog obrta (samo za OPG koja se bave tradicijskim ili umjetničkim obrtom), ovisno o dopunskoj djelatnosti:

- rješenje o registraciji ili odobravanju objekta u poslovanju s hranom;
- rješenje o registraciji ili odobravanju objekta i/ili subjekata u poslovanju s nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi;
- rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu;
- presliku ovjerene sanitarne knjižice i dokaz o položenom tečaju higijenskog minimuma (samo za one koji dolaze u kontakt s hranom).

3. Na temelju podnesenog Zahtjeva Agencija upisom u Upisnik nositelju dopunske djelatnosti izdaje izvod iz Upisnika koji je ujedno i potvrda o upisu u Upisnik

Što ako je opg već obavljao dopunske djelatnosti prije upisa u upisnik ?

Djelatnosti koje u obavljanje prije ovog Pravilnika su bili pravo poljoprivrednog gospodarstva, a nakon stupanja ovog Pravilnika u zakon, te se djelatnosti obvezuju zakonskim pravilima. Dodatne djelatnosti gospodarstva se mogu upisati u roku 12 mjeseci od stupanja ovog Pravilnika u zakon. Točan rok izlaska Pravilnika je bio 28.02.2014. godine.

Da li je opg dužan registrirati dopunsku djelatnost ?

Zakonski poljoprivredna gospodarstva nisu obvezna upisati dopunske djelatnosti u Upisnik dopunskih djelatnosti, ali im ovim Pravilnikom daju mogućnost registriranja dopunjskih djelatnosti. Pozitivna stvar kod upisa ovih djelatnosti jest u tome što imaju mogućnost korištenja EAFRD fondova od 2014. godine.

3.3. PRIMJERI DOPUNSKIH DJELATNOSTI NA OPG-ima

Poljoprivredna gospodarstva uz dodatne usluge mogu ostvariti zadovoljavajuće rezultate u poslovanju i dodatnu zaradu. Neki primjeri dopunskih djelatnosti na OPG-ima:

1. Poljoprivredno gospodarstvo koje svoj OPG temelji na uzgoju 10 mliječnih krava ima još u vlasništvu dva konja te kola. Povremeno iznajmljuju kola i konje za vjenčanja ili neke druge festivale i na taj način ostvaruju dodatne prihode.
2. OPG koji se bavi povrtlarstvom i prodaje povrće na tržnicama, od povrća koje ne uspije prodati u određeni period dok je ono još svježije prave različite salate. Svoju dodatnu zaradu ostvaruju na tim teglama salata koje prodaju po cijeni koja udvostručuje vrijednost njihovog povrća.
3. Baveći se tim zanimanjima, uzgojem povrća oni na svojem gospodarstvu održavaju različita prezentiranja o pripremi različitih jela i ugostiteljskih usluga.
4. Poljoprivredno gospodarstvo koje se bavi cvjećarstvom, osim prodaje cvijeća na tržnicama, izrađuje različite aranžmane za svatove i različita druga slavlja.

U Republici Hrvatskoj postoji veliki broj dopunskih djelatnosti, odnosno gospodarstava s diversificiranom proizvodnjom.

3.4. POSLJEDICE KOJE DONOSI PRAVILNIK ZA POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO

Stvaranjem Pravilnika o dodatnoj vrijednosti, oduzela su se prava poljoprivrednika. Bolje da objasnim, poljoprivrednik koji je ostavriovao dohodak na dodatne djelatnosti, sada prema Pravilniku nema pravo da to radi dok se ne upiše u Upisnik. Samim upisom u Upisnik on mora svoje prihode od dodatne vrijednosti smanjiti na 50% od ukupnih godišnjih prihoda, s čime poljoprivrednik ima negativno poslovanje. Veliki broj poljoprivrednih gospodarstava se žalio na Pravilnik i sami su iznijeli mišljenje da je on nepotreban, te da im uskraćuje godišnju zaradu.

4. PROGRAM RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2014-2020

Mjere ruralnog razvoja su:

- M1- Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja
- M2- Savjetodavne službe, služba za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima
- M3- Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
- M4- Ulaganja u fizičku imovinu
- M5-Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
- M6- Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
- M7- Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
- M8- Ulaganje u razvoj šumskih područja i ulaganje u održivosti šuma
- M9- Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija
- M10- Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene
- M11- Ekološki uzgoj
- M13-Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
- M16- Suradnja
- M17- Upravljanje rizicima
- M18- Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
- M19-LEADER (CLLD)
- M20- Tehnička pomoć

4.1. OPIS MJERA KOJE PRIDONOSE DIVERSIFIKACIJI I RAZVITKU OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

Mjera 1- Prenošnje znanja i aktivnosti informiranja

Kako bi se ostvario gospodarski rast u ruralnom području potrebno je ljudima prenijeti znanje i vještine, osposobiti ih raznim treninzima, te naučiti značenju održive prakse i agro-okolišnih pitanja. Ova mjera daje mogućnost ostvarenju tog cilja kroz specifičnu obuku samih nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednika, što će rezultirati boljom konkurentnosti gospodarstava, ostvarivanju inovativnih praksi, očuvanjem bioraznolikosti i krajobraza, te korištenju novih metoda proizvodnje.

Glavni zadatak ove mjere je doprinijeti većoj konkurentnosti gospodarstava i poboljšanju produktivnosti kroz stjecanje znanja i vještina, koje će biti pokretač jačanju ruralnog područja kroz osnaživanje i veću diversifikaciju poljoprivrednih gospodarstava.

Mjera 2- Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima

Mjera stvara nova i poboljšava postojeća savjetodavna tjela kroz njihovu specijalizaciju i kvalifikaciju, kako bi poljoprivrednicima omogućila pristup informacijama, novim tehnologijama, održivim praksama koje će im ostvariti kvalificirani savjetnici. Također mjera omogućuje i savjetovanje o poboljšanju ekonomske učinkovitosti, poljoprivrednoj i nepoljoprivrednoj diversificiranosti poljoprivrednih gospodarstava koja omogućuje revitalizaciju ruralnog prostora, te stvaranje uvjeta za život i razvitak gospodarstava na njemu.

Mjera 3- Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu

Proizvodi s oznakom kvalitete dostižu veće cijene od običnih proizvoda, poželjniji su te ih kupci koji su spremni platiti više za bolju kvalitetu rado kupuju. Ova mjera omogućuje poljoprivrednim proizvođačima uključivanje u sustav kvalitete, te na taj način

dodaju vrijednost proizvodima i štite svoj proizvod s oznakom kvalitete od imitacija i zlouporabe.

Mjera 4- Ulaganja u fizičku imovinu

Mjera potiče proširenje i razvoj postojećeg stanja na poljoprivrednom gospodarstvu, kako proizvodnog kapaciteta i postojećih farmi, tako i poticanje inovacija i praćenja novih tehnologija i napredne tehnike, te stvaranja održive tržišne ekonomije. Kako bi se smanjila emisija stakleničkih plinova i amonijaka uzrokovanih poljoprivrednom djelatnošću mjera potiče kupnju stajeva za stočne izlučevine i za učinkovito korištenje dušika te modernizaciju staja i odlagališta za stajski gnoj. Jedan od ciljeva mjere je također i povećanje ukupne navodnjavanje površine i korištenja vode u poljoprivredi što osigurava ekonomske i ekološke prednosti u proizvodnji.

Podmjera 4.1. – Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva

Ovom podmjerom se potiče poboljšanje održivosti i ukupne učinkovitosti poljoprivrednog gospodarstva, vršeći njihovu modernizaciju i restrukturiranje, pazeći na zaštitu okoliša, kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava. Obraćajući pažnju na razvoj malih i srednjih gospodarstava, ova podmjera velikim gospodarstvima stavlja na korištenje maksimalno 50% sredstava namjenjenih za ovu operaciju.

Mjera 5- Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti

Opracija 1. Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala

Ovakvim vidom obnove se omogućava daljni rad poljoprivrednih gospodarstava ostvarenjem održive proizvodnje na površinama koje su oštećene elementarnim nepogodama, a potpora se financira u bespovratnom obliku. Potpora se isplaćuje za obnovu osnovnog stada, matičnog jata, kupnju i sadnju sadnica nabavu ili poravak poljoprivrednih strojeva i mehanizacije, izgradnju i obnovu objekata, sanaciju

poljoprivrednog zemljišta, te za troškove arhitekta, inženjera i ostale pripreme tehničke dokumentacije

Operacija 2. Razminiranje poljoprivrednog zemljišta

Ponovnim pokretanjem poljoprivredne proizvodnje na miniranim površinama, mjera sprječava propadanje poljoprivrednih gospodarstava i povećava njihov ekonomski učinak.

Jedinice regionalnih samouprava su suučesnici ove podmjere jer poljoprivrednici nisu u stanju financijski samostalno razminirati, a županije vrše javnu nabavu i odabiru izvršitelje razminiranja, dok su krajnji korisnici poljoprivrednici.

Mjera 6- Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

Negativan trend migracije mladih ljudi iz ruralnih područja republike Hrvatske i loša gospodarska održivost poljoprivrednih gospodarstava svrstavaju našu zemlju u skupinu zemalja EU čija je struktura poljoprivrednih gospodarstava nepovoljna. Kako bi se na neodrživim poljoprivrednim gospodarstvima stvorili uvjeti za život mjera potiče njihov razvoj kroz diversifikaciju u nepoljoprivredne djelatnosti. Mjera pokušava smanjiti odljev mladih ljudi i osigurati generacijsku obnovu u poljoprivredi, stvoriti nova radna mjesta zapošljavanjem u nepoljoprivrenim djelatnostima kroz diversifikaciju gospodarstava.

Podmjera 6.1. – Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima

Obzirom da je u sektoru poljoprivrede većina osoba starije životne dobi, mjera stvara uslove mladim ljudima za život, stvaranje obitelji kroz rad u ruralnom prostoru .

Za ovaj tip operacije mladim poljoprivrednicima Program ruralnog razvoja za razdoblje 2014-2020 propisuje sljedeće korake:

- „Registracija mladog poljoprivrednika kao odgovorne osobe(nositelja/upravitelja)poljoprivrednog gospodarstva kao u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava;
- Poljoprivredno zemljište mora biti upisano u ARKOD(LPIS);

- Sve životinje na poljoprivrednom gospodarstvu moraju biti upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;
- Korisnik treba biti registriran kao porezni obveznik poreza i obveznik socijalnih doprinosa (mirovinsko i zdravstveno osiguranje) u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;
- Korisnik mora imati uspostavljeno knjigovodstvo u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;
- Korisnik se treba baviti poljoprivrednim aktivnostima kao jedinim ili glavnim zanimanjem.“

U programskom razdoblju 2014-2020 mladi poljoprivrednik smije samo jednom ostvariti bespovratna sredstva kroz ovu mjeru.

Korisnici ove mjere su mladi poljoprivrednici čija definicija prema Pravilniku o provedbi Podmjere 6.1. glasi :

- „Osobe starije od 18 i mlađe od 40 godina u trenutku podnošenja prijave, koje posjeduju odgovarajuće vještine i znanje o poljoprivredi te koje su po prvi put postavljene kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva.“

Korisnik ostvaruje pravo na javnu potporu u vrijednosti od 50 000 EUR, koja će se isplatiti u tri rate i to prva (30%) nakon registracije poljoprivrednog gospodarstva, druga (50%) u periodu nakon 3 do 12 mjeseci od prve rate i treća (20%) nakon provedbe poslovnog plana.

Podmjera 6.2.- Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Ovom operacijom se stvaraju uvjeti za zaposlenje u nepoljoprivrednim djelatnostima i uslugama čime direktno utječe na diversifikaciju poljoprivrednih gospodarstava, kako bi se iskoristila nezaposlena radna snaga.

U ruralnom području ova operacija stvara nove nepoljoprivredne djelatnosti, a to su:

- Aktivnosti ruralnog turizma

- Prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda
- Tradicijski, umjetnički obrti izrada suvenira
- Pružanje usluga u ruralnom području

Podmjera 6.3. –potpora za pokretanje poslovanja za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

Mala poljoprivredna gospodarstva moraju povećanjem dodatne vrijednosti i restrukturiranjem ostvariti svoj opstanak i razvoj, a ova operacija im pruža pomoć u tome. Prema standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednika u Hrvatskoj postoji 93 080 poljoprivrednih gospodarstava koji spadaju u ekonomsku veličinu od 2000 do 7000 EUR, a kroz ovu potporu im se pruža prilika za dostizanje gospodarske održivosti. Financijska sredstva za ovu operaciju su bespovratna. Korisnik prima iznos potpore od 15 000 EUR, koji se isplaćuje u dvije rate.

Podmjera 6.4.- potpora za ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih proizvoda

Razvitkom nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima gospodarska aktivnost se podiže i razvija, a diversifikacija proizvodnih programa poljoprivrednih gospodarstava stvara uslove za veću ekonomsku aktivnost te privlači ljude da ostanu, žive i rade u ruralnim područjima. Ovom operacijom potiču se ulaganja u:

- Ruralni turizam
- Preradu, marketing i izravnu prodaju lokalnih proizvoda
- Tradicijske, umjetničke obrte, izradu suvenira
- Pružanje usluga u ruralnom području

U ruralnim područjima turizam čine sljedeće vrste ugostiteljskih i turističkih ponuda:

- Usluge ugostiteljskih objekata kao što su: hoteli, kampovi, te ostali ugostiteljski objekti za smještaj i njihovi prateći i dodatni sadržaji
- Turističke usluge u objektima tradicijske baštine

- Usluge vezane za pustolovni, planinski, cikloturizam, zdravstveni, sportsko-rekreativni, edukativni i drugi oblici turizma

Potpورا obuhvaća sljedeća područja diversifikacije:

- Ruralni turizam
- Prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda
- Tradicijski, umjetnički obrti, rukotvorine
- Pružanje usluga u ruralnom području i za poljoprivredni i za šumarski sektor okvirno uključuje: IT centre, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječji vrtići, igraonice za djecu, sportsko-rekreativni centri, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe za ruralno stanovništvo (pokretna prodaja proizvoda), usluga skrbi za starije i nemoćne osobe.

Mjera 7- Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima

Provođenjem ove mjere doprinosi se razvitku životnih uvjeta u ruralnim područjima, ekonomskom i gospodarskom rastu i atraktivnošću sela. Naša ruralna područja su bogata prirodnim bogatstvima i kulturnim nasljeđem koje je nedovoljno iskorišteno te se ovom mjerom potiče gospodarski razvoj i prateća infrastruktura, kako bi mlade obitelji bile spremne živjeti i raditi na selu.

Mjera 9- Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija

Udruživanje poljoprivrednih proizvođača u Hrvatskoj je zapostavljeno, zbog nedostatka informacija, nedovoljne obrazovanosti, loših iskustava, nerazumjevanja zajedničkih ciljeva i rada. Ova mjera podstiče udruživanje kako bi mali proizvođači izašli zajedno na tržište u proizvođačkim organizacijama te tako ostvarili veći profit i bolju konkurentnost na samom tržištu. Prednost udruživanja je zajedničko nastupanje na tržištu, mogućnost korištenja zajedničkih resursa, korištenja istih objekata za skladištenje, strojeva za pakiranje i sortiranje, te zajedničkih plaćanja administrativnih, knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga.

Mjera 10- Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene

Mjera ima za cilj sačuvati bioraznolikost, genetske resurse vezane za poljoprivredu, očuvati okoliš i potaknuti dobru poljoprivrednu praksu među poljoprivrednicima. Jedinica površine i uvjetno grlo su mjera za godišnja plaćanja koje se isplaćuje zbog gubitka prihoda i stvaranja dodatnih troškova u proizvodnji zbog pridržavanja uvjeta koje mjera propisuje .

M10.1. Plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama sadrži 9 tipova operacija, a to su:

1. Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture
2. Zatravnjivanje trajnih nasada
3. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
4. Pilot mjera za zaštitu kosca (*CrexCrex*)
5. Pilot mjera za zaštitu leptira
6. Uspostva poljskih traka
7. Održavanje ekstenzivnih voćnjaka
8. Održavanje ekstenzivnih maslinika
9. Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja

Mjera 11- Ekološki uzgoj

Konvencionalna poljoprivreda stvara negativne učinke po tlo i atmosferu, ali i na zdravlje ljudi. Ova mjera ima za cilj smanjiti ovakve učinke i stvoriti zdravu i traženu hranu. Budući da je ekološka poljoprivreda daleko zahtjevniji sustav poljoprivredne proizvodnje, potpora unutar mjere se daje kako bi se potaknuli novi poljoprivrednici da prihvate obveze koje nadilaze uvjete višestruke sukladnosti i propisanih zahtjeva

upravljanja, te da bi se potaknulo poljoprivrednike koji su već prihvatili navedene obveze da nastave sa ekološkom poljoprivredom.

Podmjera 11.1 – Plaćanje radi prijelaza na prakse i metode ekološkog uzgoja

Ovaj tip operacije ima za cilj potaknuti poljoprivrednike koji se bave poljoprivredom temeljenom na konvekcionalnim metodama da prijeđu na ekološku poljoprivredu, dajući im potporu za prijelaz na mnogo zahtijevnije, ali okolišno prihvatljivije metode ekološkog uzgoja. Potpora nadoknađuje sav izgubljeni prihod i dodatne troškove. Potpora je uvećana za 20% u odnosu na podmjeru 11.2 uzimajući u obzir smanjenje prinosa u razdoblju prijelaza sa koonvekcionalne na ekološku proizvodnju, kao i na mogućnost da korisnik prodaje svoje proizvode sa oznakom „ ekološki proizvod“ tijekom prelaznog razdoblja.

- Ratarske kulture : $289,82 + 20\% = 347,78$ EUR/ha
- Trajni nasad : $723,48 + 20\% = 868,18$ EUR/ha
- Povrće : $480,78 + 20\% = 576,94$ EUR/ha
- Trajni travnjai : $258,28 + 20\% = 309,94$ EUR/ha

Podmjera 11.2 – Plaćanje za održavanje praksi i metoda ekološkog uzgoja

Ovaj tip operacije ima za cilj dati potporu oni poljoprivrednicima koji su već uključeni u ekološki uzgoj kako bi nastavili primjenjivati okolišno prihvatljive metode ekološkog uzgoja. Iznosi za ovu potporu su :

- Ratarske kulture : 289,82 EUR/ha
- Trajni nasad : 723,48 EUR/ha
- Povrće : 480,78 EUR/ha
- Trajni travnjai : 258,28 EUR/ha

Mjera 16- Suradnja

Mjera ima za cilj poticati suradnju među malim proizvođačima, bolju razmjenu informacija o tehnologijama proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda kako bi se ostvario gospodarski rast i zajednički izlazak na tržište te ostvarenje dodane vrijednosti

na tržištu. Zajedničkom suradnjom gospodarstava i proizvođača postiže se lakše stjecanje znanja i lakši pristup informacija zbog proizvodnje ili prerade proizvoda. Potiče se stvaranje operativnih skupina koje imaju za cilj razvijanje i provođenje projekata, te pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija, kojima je za cilj razvoj novih tehnologija i tehnika proizvodnje kako bi se povećao broj, raznolikost i kvaliteta poljoprivrednih proizvoda na tržištu. Cilj ove mjere je također i stvaranje kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta koji će smanjiti broj posrednika između proizvođača i potrošača.

Mjera 17- Upravljanje rizicima

Osiguranje za usjeve, životinje i nasade direktno potiče upravljanje rizicima i smanjenje i nadoknadu ekonomskih gubitaka zbog štetnih klimatskih događaja, bolesti biljaka i životinja, što ova mjera i ima za cilj, kako ohrabriti poljoprivrednike tako i ostvariti osiguranje njihovih nasada, životinja i usjeva.

Mjera 19- Potpora za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER (CLLD-lokalni razvoj u sklopu zajednice)

Lokalna razvojna strategija doprinosi razvoju ruralnih područja, a ona proističe iz LEADER programa. Izrada i provedba lokalne razvojne strategije stvara održivi razvoj ruralnih sredina potičući lokalno stanovništvo da se i samo uključi u njezinu izradu po principima bottomup.

Ciljevi LEADER programa u RH za razdoblje 2014-2020 su :

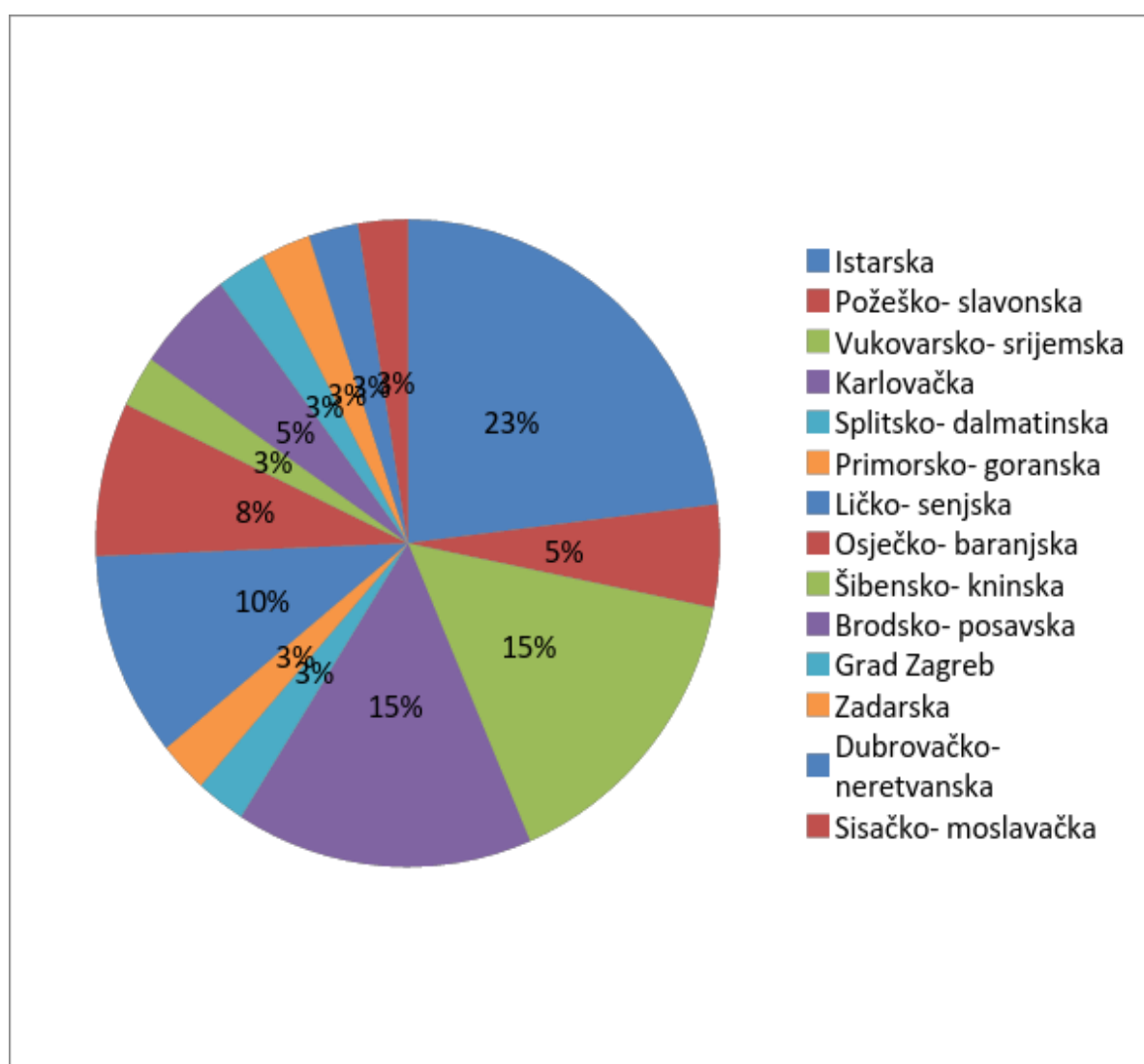
- Promicanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstva
- Unapređenje i promicanje politike ruralnog razvoja
- Podizanje svijesti o pristupu odozdo prema gore i važnosti definiranja lokalne strategije razvoja
- Povećanje razine edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva

- Pобољшanje ruralnih životnih i radnih uvjeta, uključujući i dobrobit
- Stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade
- Očuvanje i stvaranje novih radnih mjesta
- Diversifikacija gospodarskih aktivnosti

4.2. Isplate po mjerama i podmjerama u 2016. godini

Isplata za podmjere 6.1

Pod podmjerom 6.1 odobrena je isplata novčanih sredstava u iznosu od 14.862.425,00 kuna, u protuvrijednosti 39 projekata na području Republike Hrvatske.

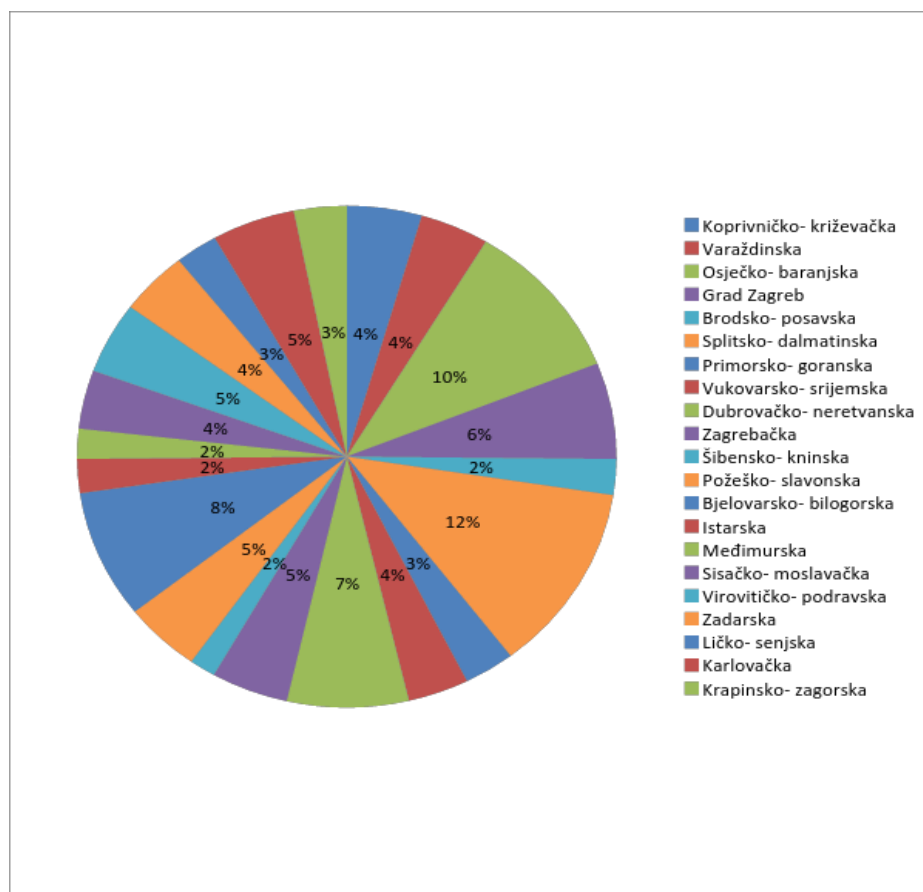

Slika 1. Postotak odobrenih projekata za podmjeru 6.1 na području pojedinih županija u RH

Izvor podataka: APPRRR- popis korisnika MO6 6.1.1

Isplata za podmejeru 6.3.- „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava „

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralno razvoju je s danom 20. srpnja 2016. godine odobrilo ukupan iznos potpore od 15000 eura. Taj iznos je u kunsjoj protuvrijednosti za 607 korisnika podmjere 6.3. , prva rata isplaćena je za 19 korisnika. Zahtjev za isplatu prve rate podnosi se nakon zaprimanja odluke o dodijeli potpore, a Zahtjev za isplatu druge rate podnosi se nakon provedenih aktivnosti u poslovnom planu, ali n kasnije od tri godine od odluke o dodijeli potpore. Nakon te isplate, sljedeći krug isplata za podmjeru 6.3.je bio 18. kolovoza 2016. godine. Odobreno je ukupno 831 zahtjeva za podmjeru 6.3 u iznosu od 94.580.393,49 kuna. Ukupan iznos do sada isplaćenih prvih rata poljoprivrednicima jest 21. 958. 948, 09 kuna.

Slika 2. Postotak odobrenih projekata na području pojedine županije u RH

Izvor podataka: APPRRR- popis korisnika MO6 6.3.1

5. ZAKLJUČAK

Pisanjem ovog rada utvrđeno je da malim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u Republici Hrvatskoj uz tradicionalnu primarnu poljoprivrednu proizvodnju ne predstoji gospodarski razvoj, već da se samo okretanjem proizvodnje na poljoprivrednu i nepoljoprivrednu diversifikaciju na gospodarstvu mogu ostvariti uvjeti za normalan rad i život u ruralnim sredinama. U radu je opisano koje su to prednosti diversificirane nad tradicionalnom proizvodnjom. Opisana je zakonskaregulativa i dozvoljene dopunske djelatnosti.

Kako bi se stvorio što veći broj diversificiranih, samoodrživih i ekonomski stabilnih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava Republika Hrvatska i Europska Unija iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj financiraju Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. Proučavanjem istog u radu sam opisao njegove mjere koje direktno i indirektno preko lokalnih uprava, LAG-ova i savjetodavnih službi diversificiranim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima omogućuje preko prijave na mjere ruralnog razvoja gospodarski, ekonomski razvoj, te razvoj tehnika i tehnologija proizvodnje, a uz to i promicanje očuvanje životne sredine, bioraznolikosti i krajobraza.

6. LITERATURA

1. Zmaić, K., Sudarić, Tihana, Tolić, S. (2011): ODRŽIVOST I DIVERZIFIKACIJA RURALNE EKONOMIJE, Proceedings of the 46th Croatian and 6th International Symposium on Agriculture / Pospisil, M. (ur.). Zagreb : Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 341-345.
2. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, popis korisnika MO6 6.1.1, popis korisnika MO6 6.3.1
3. www.agroklub.hr
4. Ministarstvo poljoprivrede, Narodne novine br. 120/2012, Pravilnik o dopunskim djelatnostima na OPG-u
5. Ministarstvo poljoprivrede, Narodne novine br. 30/2015 , pravilnik o provedbi podmjere 6.1. „Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima“
6. www.mps.hr/IPARD/
7. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020
8. Savjetodavna služba, Diversifikacija poljoprivredne proizvodnje, Ankica Rogošić, dipl.ing.agr.

7. SAŽETAK

Kroz izradu ovog završnog rada objašnjavam tematiku diverzificirane proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima. Objasnjeno je samo značenje diverzificirane proizvodnje, te njezine pozitivne i negativne strane naspram tradicionalne proizvodnje. Diversificiranost na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima predstavlja dopunsku djelatnost, te je kao takva propisana pravilnikom o dopunskim djelatnostima koji je u radu pojašnjen.

Uvođenjem diverzificirane proizvodnje na OPG-ovima, stvaraju se uvjeti za apliciranje na mjere Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020. Ovim radom pobliže se opisuju mjere koje OPG-ima pružaju mogućnost razvoja dosadašnje proizvodnje i mogućnost uvođenja novih vidova proizvodnje, kroz diverzificiranost.

Ključne riječi : Diverzificiranost, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, diverzificirana proizvodnja, Program ruralnog razvoja, mjere, dopunske djelatnosti

8. SUMMARY

This final paper is aimed at presenting the diverse production of the agricultural household. It was explained the meaning of the diverse production as well as its positive and negative aspect when compared to the traditional production. The diverse production of the family households represents an additional activity which, as such, has been regulated by the Rulebook on Additional Activities. This Rulebook has been described in the paper.

Introduction of the diverse production of the family households is a precondition to apply for the measures of the Program for Rural Development of the Republic of Croatia from 2014-2020. this paper describes in detail the measures due to which the OPG-s can further. Promote their production and start with many kinds of diverse production.

Key words: diversification, family households, diverse production, program of Rural Development, additional activities.

9. POPIS SLIKA

Broj slike	Naziv slike	Stranica
Slika 1.	Postotak odobrenih projekata za podmjeru 6.1 na području pojedinih županija u RH	23
Slika 2.	Postotak odobrenih projekata na području pojedine županije u RH	24

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

Mogućnost razvoja diversificiranog proizvodnog programa OPG-a kroz mjere ruralnog razvoja

The possibility of the development of diversified production program of OPG through rural development measures

Uroš Štula

Sažetak: Kroz izradu ovog završnog rada objašnjavam tematiku diverzificirane proizvodnje na poljoprivrednim gospodarstvima. Objašnjeno je samo značenje diverzificirane proizvodnje, te njezine pozitivne i negativne strane naspram tradicionalne proizvodnje. Diversificiranost na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima predstavlja dopunsku djelatnost, te je kao takva propisana pravilnikom o dopunskim djelatnostima koji je u radu pojašnjen.

Uvođenjem diverzificirane proizvodnje na OPG-ovima, stvaraju se uvjeti za apliciranje na mjere Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020. Ovim radom pobliže se opisuju mjere koje OPG-ima pružaju mogućnost razvoja dosadašnje proizvodnje i mogućnost uvođenja novih vidova proizvodnje, kroz diverzificiranost.

Ključne riječi : Diverzificiranost, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, diverzificirana proizvodnja, Program ruralnog razvoja, mjere, dopunske djelatnosti

Summary: This final paper is aimed at presenting the diverse production of the agricultural household. It was explained the meaning of the diverse production as well as its positive and negative aspect when compared to the traditional production. The diverse production of the family households represents an additional activity which, as such, has been regulated by the Rulebook on Additional Activities. This Rulebook has been described in the paper.

Introduction of the diverse production of the family households is a precondition to apply for the measures of the Program for Rural Development of the Republic of Croatia from 2014-2020. this paper describes in detail the measures due to which the OPG-s can further. Promote their production and start with new kinds of diverse production.

Key words: diversification, family households, diverse production, program of Rural Development, additional activities.

Datum obrane: 27.09.2016.